

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 46. sjednici, održanoj dana 03.03.2020. godine d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Akcioni plan transformacije JU „Dom porodica“ Zenica za period 2020-2024. godina.

II.

Akcioni plan iz tačke I. ovog zaključka sastavni je dio ovog zaključka.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER

Mirza Ganić

Broj: 02-_____/20

Datum, 03.03.2020. godine

Z e n i c a

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x JU „Dom porodica“ Zenica (putem Ministarstva),

1x a/a.

AKCIONI PLAN
TRANSFORMACIJE JU “DOM-PORODICA” ZENICA
ZA PERIOD 2020-2024. godina

Zenica, maj 2019. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. METODOLOGIJA.....	4
3. ZAKONSKI OKVIR.....	5
3.1. Međunarodno zakonodavstvo	5
3.2. Zakoni i strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini	6
4. STRATEŠKI CILJEVI.....	7
4.1. Opći cilj.....	7
4.2. Strateški ciljevi	7
5. ANALIZA STANJA	8
5.1. Korisnici	8
5.1.1 Djeca na smještaju u JU „Dom- porodica“ Zenica u periodu od 2012. do 2018. godine.	9
5.1.2 Djeca sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju.....	10
5.2. Ljudski resursi i kadrovska struktura	11
5.3. Materijalni resursi.....	14
5.4. Saradnja sa vladinim sektorom	14
6. PROCES TRANSFORMACIJE	15
6.1. Formiranje radne grupe za transformaciju Ustanove.....	15
6.2. Nastavak transformacije JU “Dom-porodica“ Zenica	16
6.3. Razvoj novih servisa u JU „Dom-porodica“ Zenica	16
6.4. Korisnici novih servisa	17
6.5. Prostorni, kadrovski i finansijski aspekti razvoja	17
7. ANEKS - OPERATIVNI PLAN SA STRATEŠKIM CILJEVIMA.....	17

1. UVOD

Pozitivni trendovi za poboljšanje kvaliteta života djece bez adekvatnog roditeljskog staranja u Bosni i Hercegovini ogledaju se u činjenici daje Bosna i Hercegovina usvojila Strategiju deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020). Procesom pridruživanja Bosne i Hercegovine Evropskoj Uniji proistekle su obveze države i entiteta da izvrše usklađivanje postojećih propisa s međunarodnim konvencijama i evropskim standardima, uključujući i obvezu usklađivanja propisa iz oblasti socijalne zaštite. Kao potpisnica niza konvencija i međunarodnih dokumenata, Bosna i Hercegovina se obvezala osigurati zaštitu ljudskih prava u svim segmentima, što se odnosi i na zaštitu ljudskih prava osoba zbrinutih u ustanove socijalne zaštite. Kako bi ove konvencije bile primjenjive, Vlada Federacije BiH se opredijelila da, uz podršku kantonalnih nivoa vlasti, nastavi sa svojim javnim angažmanom na povećanju kvaliteta života djece, da kroz provođenje procesa deinstitutionalizacije i transformacije ustanova osigura uvjete za pružanje podrške djeci bez roditeljskog staranja i porodicama pod rizikom od razdvajanja, ugrađujući u sistem najbolji interes djeteta – da uvijek, kad god je to moguće, živi u porodičnom okruženju. Temeljna inicijativa na koju se oslanjaju reformski procesi deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji BiH su zaključci Vlade Federacije BiH iz 2012. godine. Preduvjeti za ovakvu inicijativu su stvoreni usvajanjem Dokumenta Politike zaštite djece bez adekvatnog roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH 2006-2016. Nakon toga, donesen je i Akcioni plan za provedbu navedenog Dokumenta, a Vlada Zeničko-dobojskog kantona je sačinila Prijedlog mjera za provedbu Dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH 2006-2016 na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je Zaključkom V. broj: 1395/2014 od 10. jula 2014. godine usvojila prijedlog Strategije deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020). U skladu s tačkama 2. i 3. navedenog Zaključka, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike zaduženo je da pristupi izradi Akcionog plana za provođenje Strategije i formira stručnu radnu grupu sastavljenu od predstavnika ministarstava i drugih relevantnih vladinih i nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom. Postupajući po navedenom zaduženju Vlade Federacije BiH, Ministarstvo za rad i socijalnu politiku FBiH pristupilo je izradi Akcionog Plana za provedbu Strategije deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020). Akcioni plan zagovara multidisciplinarni pristup i uključivanje svih potencijala u okviru društva razvijanjem partnerskog odnosa između vladinog i nevladinog sektora u cilju brige o potencijalnim i sadašnjim korisnicima u ustanovama socijalne zaštite. **Kroz pojedinačne planove ustanova vršila bi se transformacija na način da se smanji kapacitet, razviju nove usluge i oblici podrške, izvrši prekvalifikacija i dokvalifikacija postojećeg kadra,** dok bi se kroz reorganizaciju rada centara za socijalni rad akcenat stavio na pojedinačnu odgovornost voditelja slučaja, a ne na kolektivnu.

Prvi Plan transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica odnosio se na period 2013 – 2016. godina. Ovim Planom nastojalo se da Ustanova u najvećoj mogućoj mjeri uskladi i primijeni standarde za pružanje usluga u skladu sa objavljenim *Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u FBiH*¹.

¹ Objavljen u Službenim novinama FBiH broj:15/13, sa stupanjem na snagu od 26.2.2013. sa rokom usklađivanja propisanim standardima do februara 2016.g.

Usvojeni Plan transformacije 2013 -2016. predvidio je i rezultirao proširenje usluga kroz uspostavljanje servisa u sklopu djelatnosti JU „Dom-porodica“ Zenica i to: Prihvatilište za majku i dijete i Prihvatna stanica za djecu zatečenu u skitnji (za područje Grada Zenice). Ova dva nova servisa danas funkcioniraju u okviru djelatnosti JU „Dom-porodica“ Zenica.

2. METODOLOGIJA

U izradi akcionog plana u oblasti brige o djeci bez roditeljskog staranja, korišteni su međunarodni dokumenti koji se tiču prava djece i brige o djeci bez adekvatnog roditeljskog staranja, domaći zakoni i drugi propisi iz ove oblasti. U postupku pripreme Akcionog plana, provedena je detaljna analiza postojeće relevantne dokumentacije, posebno Plana transformacije kojeg je usvojilo Vijeće Grada Zenice, te prihvatila Vlada Zeničko-dobojskog kantona. Utvrđene su relevantne činjenice, provedeno je istraživanje koje se oslanja na statističke i administrativne podatke. Posebno su razmatrane realne potrebe u razvoju buduće osnovne djelatnosti i dodatnih uslužnih servisa. S obzirom na nove okolnosti definisani su novi strateški ciljevi, a u skladu s tim definisana je vizija i misija ustanove:

Vizija: JU „Dom-porodica“ Zenica je moderna i funkcionalna javna ustanova za djecu i mlade bez adekvatnog roditeljskog staranja, koja pruža brigu i odgoj, te osigurava snažne temelje za budućnost djece i mladih.

Misija: Stvaranje visoko humanog okruženja za boravak djece i mladih bez adekvatnog roditeljskog staranja koje omogućava pravilan rast i razvoj djece i mladih uz primjenu najviših standarda stručnosti.

Realizacijom postavljenih strateških ciljeva doprinijet će se provođenju domaćih i međunarodnih dokumenata, strategija i akcionih planova, te shodno tome i stvaranju boljih pretpostavki za podršku korisnicima ustanove, a sve u najboljem interesu djeteta. Implementacija strateških ciljeva smanjit će potrebu za visokim nivoom institucionalne brige, čime će se osigurati zaštita i poštivanje temeljnih ljudskih prava, dostojanstva, potreba i želja pojedinca i njegove porodice. Određen nivo institucionalne potrebe postojat će kako bi se u svakom trenutku mogao osigurati adekvatan smještaj djece i mladih kojima treba briga društva, a nemaju drugu mogućnost ili drugi oblik podrške osim institucionalnog zbrinjavanja. Tokom institucionalnog smještaja prioritetno će se voditi proces iznalaženja alternativne brige tamo gdje je to moguće.

Proces implementacije, transformacije i deinstitucionalizacije JU „Dom-porodica“ Zenica, podrazumijeva ostvarivanje postavljenih ciljeva kroz jasno definisane aktivnosti, a provodit će se kroz četiri faze:

Prva faza: Revizija postojećeg stanja i dostignutog nivoa u procesu transformacije i deinstitucionalizacije

Druga faza: Analiza stanja dosadašnjih procesa (pozitivni i negativni aspekti);

Treća faza: Istraživanja i analiza potreba lokalnih zajednica i razvoj usluga koje može pružiti JU „Dom-porodica“ Zenica u svojim trenutnim prostornim i kadrovskim kapacitetima;

Četvrta faza: Razvoj novih usluga i servisa u JU „Dom-porodica“ Zenica.

3. ZAKONSKI OKVIR

3.1. Međunarodno zakonodavstvo

Međunarodni pravni instrumenti koji su ugrađeni u Ustav Bosne i Hercegovine i koje je Bosna i Hercegovina ratificirala, čine dio njenog unutrašnjeg pravnog poretka. Ustav Bosne i Hercegovine, kao i ustavi entiteta, sadrže posebne odredbe koje navode međunarodne dokumente za zaštitu ljudskih prava, a koji se imaju primjenjivati u Bosni i Hercegovini. Članom II. A. 2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da će Federacija osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda, između ostalog, utvrđenih i u sljedećim dokumentima koji su relevantni za proces deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite:

- a) **Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima** (1966) koji je Bosna i Hercegovina preuzela sukcesijom 01.09.1993. godine (“Službeni list R BiH”, broj 25/93).
- b) **Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima je deklaracija** koju je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda 1948. godine u Parizu, čime je predstavljeno opće viđenje organizacije vezano za pitanja zagaranтовanih ljudskih prava. Članom 13. stav 1. Deklaracije propisano je da svako ima pravo na slobodu kretanja i izbora stanovanja u granicama pojedine države.
- c) **Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda** je pravni akt Vijeća Europe (1949) o zaštiti sloboda i prava, donijet u Rimu 04.11.1950. godine, a stupio je na snagu 03.09.1953. godine. Uz konvenciju je doneseno i 13 dodatnih protokola. Čin donošenja Konvencije pravno je uobličio ideju zemalja Evropske Unije o uspostavljanju jedinstvene zaštite ljudskih prava i individualnih političkih sloboda koji čine temelj istinske demokracije.
- d) **Evropska socijalna povelja**, temeljni je dokument Vijeća Evrope o socijalnim pravima. Evropska socijalna povelja usvojena je 1961. godine u Torinu, a druga, Izmijenjena Evropska socijalna povelja, 1996. godine. U Povelji su sadržane tri kategorije socijalnih prava. Prva se odnose na sve građane neke zemlje, druga kategorija obuhvaća prava građana koja proizlaze iz statusa uposlenosti, a treću kategoriju čine prava posebnih socijalnih skupina.
- e) **Konvencija o pravima djeteta**, usvojena je na 44. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 20.11.1989. godine, a stupila je na snagu 02.09.1990. godine. Konvencija sadrži univerzalne standarde koje država potpisnica mora garantovati svakom djetetu. U Konvenciji se, prije svega, govori o obavezama odraslih u odnosu prema djetetu kao i o obavezama brojnih društvenih faktora u vezi zaštite djeteta. To je prvi dokument u kojem se djetetu pristupa kao subjektu s pravima, a ne samo kao osobi koja treba posebnu zaštitu. Konvencija o pravima djeteta obavezuje stranke na pridržavanje njezinih odredbi, te uključuje pravo nadziranja primjene u državama koje su je prihvatile i ratificirale. UN-ov Komitet za prava djeteta identificirao je četiri opća načela na kojima

se zasnivaju sva prava sadržana u Konvenciji, a to su: načelone diskriminacije, pravo na život i razvoj, najbolji interes djeteta i sloboda izražavanja mišljenja.

3.2. Zakoni i strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini

- a) **Dokument Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodice pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH 2006-2016** usvojila je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine u januaru 2008. godine. Politika nastoji razviti sistem dječje zaštite koji štiti pravo djece na život u biološkoj porodici, te osigurava, ukoliko život djece u porodici nije moguć, poštivanje prava djece bez adekvatnog roditeljskog staranja, koja su zagarantirana Konvencijom o pravima djeteta. Politika predviđa dubinsku reformu sistema zaštite djece i porodice i njen je cilj razviti sistem zaštite koji ima kapacitet da optimalno odgovori na potrebe djece za životom u svojoj biološkoj porodici, kao i na potrebe djece već razdvojene od roditelja da dobiju takvu zaštitu koja će biti u skladu s najboljim individualnim interesima djeteta. Ovaj sistem favorizuje oblike zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja u porodičnom okruženju, te transformaciju velikih institucija u male smještajne jedinice, gdje će postojeći kapaciteti i resursi biti transformirani u niz službi, primarno usmjerenih na aktivnosti prevencije razdvajanja djece od roditelja.
- b) **Akcionni plan za provedbu politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodice pod rizikom od razdvajanja u Federaciji BiH 2006-2016** za period 2013-2014, odobren uz saglasnost Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u septembru 2012. godine. Akcionim planom predviđeno je niz komplementarnih aktivnosti u četiri prioritete oblasti koje su određene ovim dokumentom, a to su:
- 1) praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite djece i porodice,
 - 2) razvijanje usluga za podršku porodici,
 - 3) razvijanje i jačanje porodičnih oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja i
 - 4) transformacija vanporodičnog (institucionalnog) zbrinjavanja djece.
- c) **Prijedlog mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016. godine.** Dokument je prihvaćen Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona u julu 2014. godine. Opći cilj ovog dokumenta je unapređenje primjene Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) u Zeničko-dobojskom kantonu, a provodio bi se kroz sljedeće mjere:
- Mjera 1:** Koordinacija i monitoring po pitanju realizacije mjera za unapređenje primjene Politike na području Zeničko-dobojskog kantona.
- Mjera 2:** Kontinuirano praćenje korisnika u sistemu socijalne zaštite -u okviru ove mjere predviđena je aktivnost transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica i ujedno je osnov za izradu ovog Akcionog plana.
- Mjera 3:** Usluge podrške porodici.
- Mjera 4:** Zamjenske porodice kao oblik zbrinjavanja.

d) Strategija deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020). Ovaj dokument ujedno predstavlja i odgovor na potrebu za sistemskim promjenama koje je neophodno provesti u oblasti tradicionalnog načina institucionalne brige o korisniku, fokusirajući se na sljedeće specifične ciljeve:

- Uspostaviti kompatibilan zakonski okvir za uključivanje u zajednicu;
- Osigurati poštivanje i provođenje najviših standarda o pravima djece, osoba s invaliditetom i starijih osoba kroz razvoj usluga u zajednici kao alternative institucionalnoj skrbi;
- Razviti jasnu viziju modela usluga podrške u zajednici za neovisan život i životne uvjete koji korisnicima omogućavaju izbor i veću kontrolu nad svojim životom, što uključuje sprečavanje institucionalizacije i mjere prevencije;
- Izvršiti transformaciju postojećih institucionalnih oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja, osoba s invaliditetom i starijih osoba;
- Uvesti moratorij na izgradnju novih ustanova;
- Provesti kontinuirani monitoring i evaluaciju, kao i periodična istraživanja s ciljem unapređenja planiranih aktivnosti;
- Provesti edukaciju profesionalaca za novi koncept socijalnih usluga;
- Senzibilizirati javnost i predstavnike vlasti o štetnim posljedicama institucionalnog zbrinjavanja na psihofizički razvoj djece, osoba s invaliditetom i starijih osoba.

e) Strategija za prava i podršku osobe sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine 2018-2021. je dokument nastao u cilju stvaranja uslova za implementaciju Politike u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini i usklađivanja djelovanja na području zaštite osoba s invaliditetom s dostignutim evropskim i svjetskim standardima i svim trendovima koji imaju za cilj nastojanje da sva područja života i djelovanja budu otvorena i pristupačna osobama s invaliditetom.

4. STRATEŠKI CILJEVI

U skladu sa Strategijom deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020) i Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014–2016.godine postavljeni su slijedeći opći i strateški ciljevi:

4.1. Opći cilj

Transformaciju JU “Dom-porodica“ Zenica provesti uz poštivanje propisanih standarda uvažavajući potrebe lokalnih zajednica, kroz razvoj multifunkcionalnih usluga i servisa za brigu o djeci i mladima bez adekvatnog roditeljskog staranja i razvoj servisa koji će biti u funkciji marginaliziranih društvenih grupa.

4.2. Strateški ciljevi:

Shodno općem cilju postavljeni su strateški ciljevi i to:

1. Osigurati neophodne uslove za implementaciju Plana transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica za razdoblje 2019-2023.
2. Zadržati dostignuti nivo usluga i uspostaviti servise za brigu i pružanje usluga djeci i mladima bez adekvatne roditeljske brige;
3. Razviti nove servise s posebnim osvrtnom na prevenciju razdvajanja djece iz bioloških porodica.
4. Izraditi plan reorganizacije prostornih kapaciteta – razvoj djelatnosti iz oblasti socijalnog poduzetništva.

Za svaki strateški cilj određene su aktivnosti pomoću kojih će se doprinijeti postizanju strateških ciljeva, indikatori, nosioci aktivnosti, rokovi izvršenja, opći okvir stvaranja uvjeta za ostvarivanje plana.

5. ANALIZA STANJA

JU „Dom-porodica“ Zenica je samostalna javna ustanova socijalne zaštite čija je osnovna djelatnost zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja. Osnovana je kao institucionalni oblik zbrinjavanja djece rješenjem Narodnog odbora Opštine Zenica 1960. godine. Zadnjih 20 godina djeluje pod nazivom JU „Dom-porodica, Zenica. Ustanova postoji i funkcionira kao ustanova od posebnog društvenog značaja u kojoj se zbrinjavanje djece ostvaruje kroz adekvatan smještaj uz obezbjeđivanje optimalnih životnih uslova za djecu, te stručno pedagoško vođenje tokom rasta i razvoja.

5.1. Korisnici

Odluku o obliku smještaja i izboru ustanove donosi nadležni centar za socijalni rad u skladu s najboljim interesom djeteta, njegovim potrebama, sposobnostima, razlozima smještaja i hitnosti postupka. Prije smještaja nadležni centar za socijalni rad vrši procjenu potreba i mogućnosti korisnika, zajedno sa stručnim timom JU „Dom-porodica“ Zenica sačinjava individualni plan zaštite, izrađuje individualni plan rada s djetetom/porodicom. Plan rada uključuje: kratkoročne i dugoročne ciljeve, aktivnosti da se oni postignu, rokove, nosioce i metode rada, te način praćenja i preispitivanja plana rada. Tokom trajanja smještaja stručni radnici centra za socijalni rad dužni su najmanje jednom u šest mjeseci obići dijete smješteno u ustanovi. Prilikom obilaska i kontakta djetetu se u skladu s njegovom dobi i psihofizičkim sposobnostima mora omogućiti da izrazi svoje mišljenje, dojmove o uvjetima smještaja, o načinu pružanja usluga, te da iskaže svoja očekivanja u pogledu daljnjih oblika zaštite.

Korisnici usluga JU „Dom-porodica“ Zenica su djeca i mladi bez adekvatnog roditeljskog staranja, s područja Bosne i Hercegovine, podjeljeni u pet grupa i to:

1. Djeca bez adekvatnog roditeljskog staranja:
 - a) djeca do 5 godina (na kratkotrajnom smještaju);
 - b) djeca do 18 godina (na privremenom smještaju);
 - c) mladi do 27 godina (na produženom smještaju);
2. Djeca sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju na smještaju;

3. Samohrane trudnice i majke sa bebama uzrasta do godinu dana (na smještaju);
4. Djeca i mladi koji su zbog nepovoljnih okolnosti u biološkim porodicama na urgentnom smještaju u Prihvatnoj stanici;
5. Mladi koji su završili proces obrazovanja i napuštaju sistem socijalne zaštite, te kreću u samostalan život.

5.1.1 Djeca na smještaju u JU „Dom- porodica“ Zenica u periodu od 2012. do 2018. godine

U skladu sa međunarodnim i domaćim strateškim dokumentima, opredjeljenje menadžmenta JU „Dom-porodica“ Zenica je implementacija istih. Menadžment ustanove u saradnji sa nadležnim ministarstvom, Upravom Grada Zenica, centrima za socijalni rad i drugim relevantnim nevladinim organizacijama nastojao je osigurati najadekvatniji smještaj koji je u najboljem interes djeteta. Saradnjom i stručnim pristupom u periodu od 2012. – 2018. značajno je smanjen broj djece na institucionalnom smještaju. U tabeli broj 1. dat je prikaz broja djece smještenih u Ustanovu u periodu 2012-2018. godine.

Tabela 1. Broj smještene djece u JU „Dom-porodica“ Zenica u periodu 2012 – 2018. godina

Godina	Broj djece u Ustanovi
2012	127
2013	121
2014	113
2015	105
2016	94
2017	81
2018	93

Iz tabele broj 1. vidljivo je da se broj djece na smještaju u Ustanovi u zadnjih šest godina postepeno smanjuje što ide u prilog tendenciji centara za socijalni rad ka iznalaženju alternativnih oblika zbrinjavanja djece bez roditeljskog staranja. Međutim, u 2018. godini broj korisnika je u porastu u odnosu na 2017. godinu. Razlog tome je povećan broj zahtjeva za smještaj djece sa određenim poremećajima u ponašanju kao i djece sa invaliditetom i teškoćama u razvoju za koje je teško pronaći alternativni smještaj.

Tabela 2. Mjesečni pregled broja korisnika u 2018. godini

Mjesec	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avgust	Sept-	Oktobar	Nov.	Dec.
Broj korisnika	77	79	79	79	83	83	84	84	90	93	95	97

Ako posmatramo broj korisnika u 2018. godini, primjetan je porast broja djece na smještaju. Posebno je zabrinjavajuće da je broj smještene djece kontinuirano rastao iz mjeseca u mjesec tokom cijele kalendarske godine. Sve su prisutniji zahtjevi za smještaj djece starijeg uzrasta sa često formiranim prijestupničkim oblikom ponašanja i djece sa poteškoćama u razvoju. Ovakva struktura dječena smještaju posljedica je nemogućnosti porodičnog zbrinjavanja ovih kategorija. To sve zahtijeva dosta složeniji rad, te posebne

programe ali i edukaciju stručnog osoblja. Navedeni podaci govore u prilog činjenicioopravdanosti već uspostavljenih usluga i potrebe iznalaženja novih usluga i servisa u najboljem intersu korisnika.

Veoma je značajno sagledati starosnu strukturu djece u ustanovi, te posebnovoditi računa o smještaju djece mlađe od šest godina. U tabeli broj 3 dat je detaljan prikaz starosne stukture korisnika (decembar 2018).

Tabela 3. Broj korisnika po uzrastu i spolu (decembar 2018.)

Spol/uzrast	0-3	4-6	7-12	13-15	16-18	18+	Ukupan broj korisnika
M	3	3	12	13	7	13	51
Ž	3	4	8	12	6	13	46
UKUPNO	6	7	20	25	13	26	97

Od ukupnog broja korisnika, najveći broj na smještaju u ustanovi suosobe preko osamnaest godina života, kojih je 26 ili 26,80%. I pored određenih zakonskih regulativa broj djece na institucionalnom smještaju do šeste godine života je značajno visok i iznosi 13 ili 13,40%. Uočava i značajan broj djece do tri godine života, što ukazuje na činjenicu potrebe smještaja djece ove dobne skupine do konačnog zakonskog rješenja. Značajnija tendencija rasta broja korisnika tokom 2018. godine zabilježena je u kategorijama korisnika preko 18 godina života i korisnikadjece do šeste godine života u odnosu na prethodne godine. To sve govori u prilog određene stagnacije u smislu alternativnih načina smještaja djece (vraćanje djeteta u biološku porodicu, prihvatanje djece u porodicu srodnika, hraniteljstvo i usvojenje). Kada se analizira struktura korisnika po uzrastu, mora se uzeti u obzir i trenutna ekonomsko-socijalna situacija u BiH, te velika nezaposlenost, što uveliko otežava osamostaljenje korisnika i napuštanje institucionalnog oblika zbrinjavanja nakon 18 godina.

5.1.2 Djeca sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju

U strukturi djece koja su na smještaju, posebno se ističe podatak da od ukupno 97 korisnika (decembar 2018), njih 22 imaju evidentirane teškoće u razvoju. Djeca su od strane stručne komisije razvrstana i ocijenjena kao osobe sa lakim (15 korisnika), umjerenim (6 korisnika) i težim mentalnim poremećajem (1 korisnik koji ima i elemente autizma).

Tabela 4. Broj djece sa invaliditetom i teškoćama u razvoju

	Laki mentalni poremećaj	Umjereni mentalni poremećaj	Teški mentalni poremećaj	UKUPNO
Dječaci	8	5	1	14

Djevojčice	7	1	-	8
UKUPNO	15	6	1	22

Iz tebele broj 4 uočava se da je 22 ili 23,68% korisnika sa određenim invaliditetom i poteškoćama u razvoju. Zabrinjava podatak da se broj djece sa poteškoćama u razvoju povećava što zahtijeva jedan drugačiji pristup u radu, ali i određene arhitektonske izmjene i prilagođavanje objekta, te dodatnu edukaciju kadra. Djeca sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju uključena su u svakodnevne aktivnosti kroz inkluzivne procese u cilju adekvatne socijalizacije. Poteškoće koje se javljaju kod djece s inavoliditetom i poteškoćama u razvoju su razvojne prirode (ulazak u pubertet, kriza identiteta) ali i specifične: ponašajne i emotivne poteškoće, poteškoće u prilagođavanju i socijalizaciji te nedostatak pažnje.

Zbog svega navedenog prilagođavanje prostora ovoj populaciji djece i edukacija medicinskog i drugog stručnog osoblja za brigu o djeci sa poteškoćama u razvoju nameće se kao nužna aktivnost u procesu transformacije ustanove.

5.2. Kadrovska struktura

Ljudski resursi u ustanovama za brigu o djeci bez roditeljskog staranja predstavlja najznačajniji kapital. U JU „Dom-porodica“ Zenica zaposlena su 63 radnika, od čega je u odgojno-obrazovnom radu angažovano 18 radnika i to: 15 odgajatelja, jedan pedagog - psiholog, jedan socijalni radnik i jedan psiholog. Po potrebi, shodno zahtjevima raspoloživog posla, povremeno se angažuje na određeno vreme dodatni broj izvršilaca odgovarajuće struke. Poslovi i zadaci izvršavaju se kroz dvije organizacione jedinice i to: 1. Organizaciona jedinica za socijalno-vaspitni rad i 2. Organizaciona jedinica za finansijsko-knjigovodstvene, pravne i zajedničke poslove.

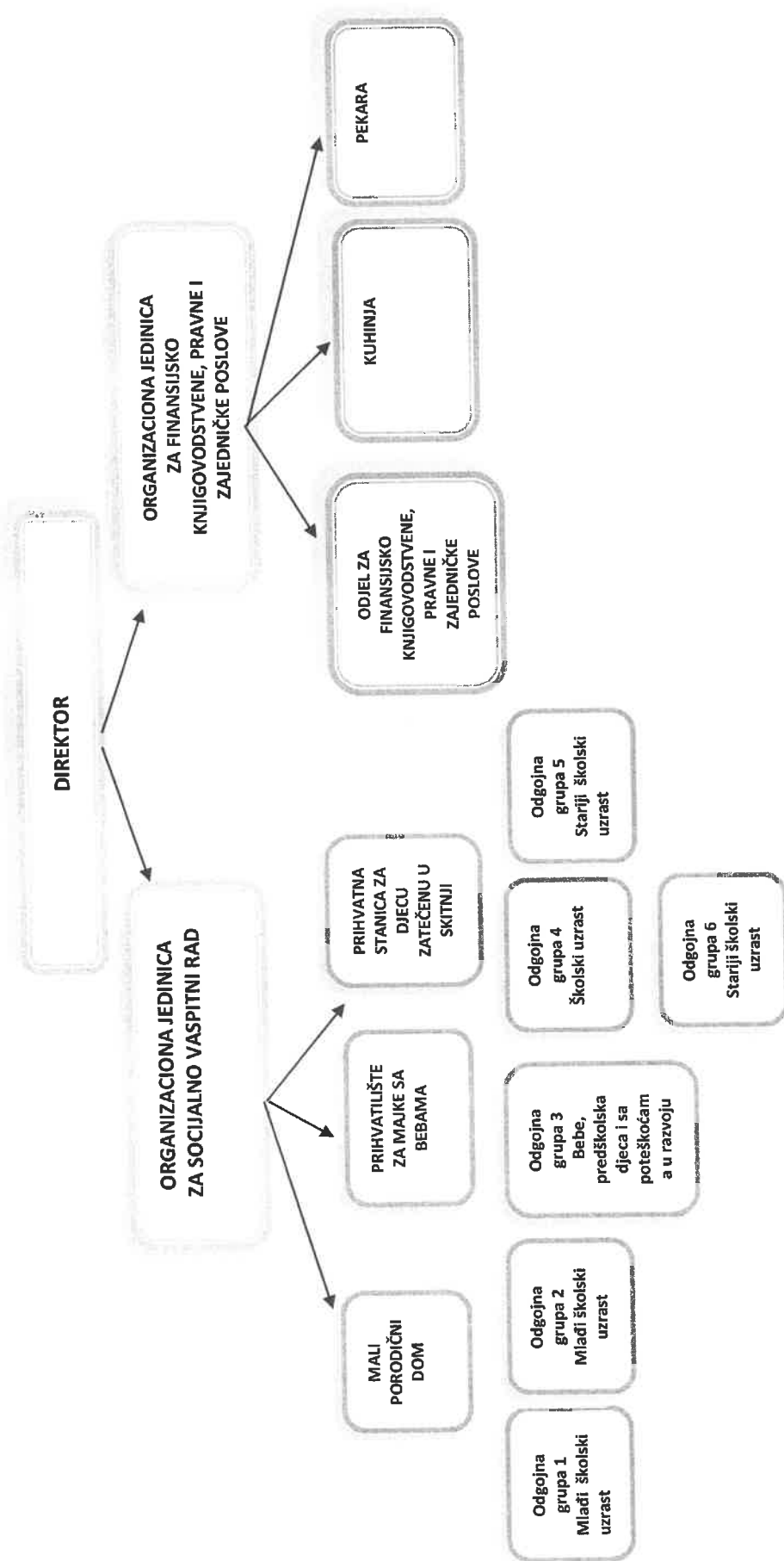
Tabela 5. Kvalifikaciona struktura zaposlenih

Stručnasprema	VSS	VŠS	SSS	KV	NK
Broj zaposlenih	61	18	6	9	19

Nepovoljna činjenica je da je u ustanovi značajno visok procenat zaposlenih osoba sa NK i KV zanimanjem kojih je 28. Srednju stručnu spremu posjeduje 9 uposlenih što kumulativno čini 60,66%. Primjetan je visok broj zaposlenih sa višom stručnom spremom njih 6, te samo 18 uposlenih imaju visoku stručnu spremu što procetualno iznosi 29,51%. Posebno opterećenje ustanovi predstavlja i starosna struktura zaposlenih osoba što prouzrokuje veliki broj odsustva s posla radi bolovanja.

Planom transformacije predviđa se doobuka medicinskih sestara u smislu adevatne brige o djeci sa poteškoćama u razvoju, te eventualno upošljavanje fizioterapeuta (za djecu sa dg. Hemiparesis, muskularna hipotonija, usporen psiho-motorički razvoj i kombinirane smetnje), te logopeda (evidentirano je 26 djece sa govornim smetnjama).

Shematski prikaz organizacione strukture

5.3. Materijalni resursi

Materijalni resursi predstavljaju drugi značajan faktor u ostvarivanju djelatnosti. Omogućavaju provođenje postavljenih zadataka i strateških ciljeva plana transformacija. Činjenica je da JU „Dom-porodica“ Zenica ima značajne prostorne kapacitete što predstavlja pozitivan i značajan faktor u daljem razvoju i transformaciji ustanove, te postizanju postavljenih osnovnih i specifičnih ciljeva. JU „Dom porodica“ Zenica jedna je od rijetkih ustanova koja većim dijelom ispunjava propisane minimalne standarde za pružanje ove vrste usluga. Usluge se pružaju u namjenski izgrađenom objektu za pružanje usluga djeci bez roditeljskog staranja, te stoga postoje dobre pretpostavke za smještaj i brigu o djeci i mladima. JU „Dom-porodica“ Zenica raspolaže značajnim materijalnim kapacitetima koji se ogledaju u sljedećem:

- 6000 m² radno-stambenog prostora u namjenski građenom objektu,
- uređeno sportsko igralište,
- fiskalturnu salu(anex Objekta),
- vešeraj, kuhinja i restoran (prizemlje),
- prostorije za grupne aktivnosti /klub mladih, klub odgajatelja, biblioteka, dvije prihvatne stanice, prihvatilište za majke sa bebama,
- stambene jedinice namijenjene za boravak djece i stanovi za osoblje odgojno-obrazovnog rada. Veličina stanova za djecu je 220 m², sa svim neophodnim prostorijama - 4 spavaće trokrevetnesobe, dva kupatila, dvije prostorije za vešeraj, dnevni boravak, kuhinja i balkon,
- stambeni objekt u gradu, koji sa okućnicom ima ukupnu površinu 477 m², a u kojem se organizuje rad Malog porodičnog doma.

U sklopu objekta ustanove djeluju pekara i Gradska kuhinja kroz čiji rad se vrši adekvatna socijalizacija štićenika.

5.4. Saradnja sa vladinim sektorom

Multisektorska i multidisciplinarna saradnja u radu JU „Dom-porodica“ Zenica jedan je od ključnih segmenata u postizanju kvalitetne usluge korisnicima i stvaranju povoljnog ambijenta djeci bez adekvatnog roditeljskog staranja koji su korisnici usluga ustanove. Posebno je izražen segment saradnje sa velikim brojem ustanova, institucija, službi i drugih organizacionih jedinica u lokalnoj zajednici. U tom kontekstu posebna kontinuirana saradnja ostvaruje se sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona putem kojih se finansira najveći dio usluga, Gradskom upravom kao osnivačem, centrima za socijalni rad i drugim javnim ustanovama, institucijama, privatnim sektorom i nevladinim organizacijama.

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku FBiH je nosilac socijalne politike u Federaciji Bosne i Hercegovine i sukreator Politika i Akcionog plana kojim se zagovara deinstitutionalizacija i transformacija ustanova socijalne zaštite. Ministarstvo za rad i socijalnu politiku FBiH je također kreator i nosilac Strategije deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u FBiH.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona je nosilac socijalne politike, podržava i druge razvojne projekte Ustanove, sa obavezom finansiranja smještaja djece sa područja Zeničko-dobojskog kantona u drugu hraniteljsku porodicu ili u ustanove socijalne zaštite. Predstavnici Ministarstva učestvuju u radu Radne grupe, te su stavovi Ministarstva uzeti u obzir prilikom

izrade Plana transformacije. Ministarstvo je opredjeljeno za proces transformacije JU „Dom – porodica“ Zenica s ciljem jačanja kapaciteta za pružanje izvaninstitucionalnih usluga i/ili specifičnih usluga u zajednici, a u najboljem interesu korisnika.

Grad Zenica je osnivač JU „Dom-porodica“ Zenica. Podržava razvojne projekte Ustanove i zastupa politiku postupne deinstitutionalizacije, podržava izradu ovoga plana kao primjeren korak u etapnoj transformaciji do konačnog razvoja izvaninstitucionalnog zbrinjavanja korisnika. U Strategiji razvoja Zenice 2012-2022 značajan prostor dat je razvojnim projektima ustanove.

Centri za socijalni rad i nadležne općinske službe za provođenje socijalne zaštite imaju razvijene procedure i instrumentarij stvaran u praksi zbrinjavanja djece u ovu ustanovu. Podržavaju Plan transformacije, jer im on nudi dodatne mogućnosti za efikasnije provođenje politika i mjera socijalne zaštite djece u okrilju mreže javnih ustanova.

Saradnja sanevladinim i privatnim sektorom: Kroz dosadašnji rad razvijeno je veoma bogato iskustvo i mnogo više pozitivnih efekata saradnje sa NVO (međunarodnim i lokalnim) i privatnim sektorom. Značajan broj međunarodnih NVO opredijeljene su na dugoročnu saradnju, podršku i pomoć ustanovi. U zajednici egzistira veliki broj lokalnih NVO čija su ciljna grupa djeca i mogu imati važnu ulogu u procesu transformacije, ali na način kako to predviđa Plan i Zakon. Privatni sektor je opredijeljen na saradnju kroz dodjelu donacija i projekte osposobljavanja i zapošljavanja šticećenika što je veoma bitno u procesu transformacije. NVO ima znatan potencijal koji može biti izvor za pronalaženje i angažovanje deficitarnog kadra u procesu transformacije, edukaciji postojećeg kadra, iznalaženje dodatnih izvora finansiranja, što može biti od značaja u implementaciji Plana, u dijelu pokretanja novih usluga.

6. PROCES TRANSFORMACIJE

6.1. Formiranje radne grupe za transformaciju Ustanove

Proces transformacije počeo je formiranjem prve Radne grupe za izradu Plana transformacije JU „Dom-porodica“, Zenica 2013-2016. koju je imenovao tadašnji direktor JU „Dom-porodica“ uključivši u njen sastav stručna imena iz oblasti socijalne zaštite u Zeničko-dobojskom kantonu. Period na koji je trebalo da se odnosi Plan transformacije vezan je za period koji je ostavljen ustanovama da usklade svoje standarde za pružanje usluga u skladu sa objavljenim *Pravilnikom o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u FBiH*. Radna grupa je do aprila 2014. godine fokus svog rada usmjerila na prikupljanje relevantnog materijala i iskustava iz regiona stečenih u studijskim posjetama, te razmjenom mišljenja na stručnim seminarima i konferencijama, izradila Plan transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica 2013-2016.

Rezultati realizacije Plana transformacije (2013 -2016) su novi servisi u sklopu djelatnosti JU „Dom-porodica“ Zenica:

1. Prihvatište za samohrane trudnice i majke sa bebama uzrasta do godinu dana
2. Prihvatna stanica za djecu zatečenu u skitnji za područje grada Zenica.

6.2. Nastavak transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica

Rješenjem br. 02-49-6170/17 Gradonačelnik Zenice imenovao je novu Radnu grupu zadatkom da sačini novi plan transformacije koji će nastaviti pozitivnu praksu ostvarenih aktivnosti iz prethodnog plana transformacije, nadopuniti ga i prilagoditi novonastalim uslovima i potrebama lokalne i šire zajednice. Novoimenovana Radna grupa opredjelila se za daljnji proces transformacije ustanove u cilju pronalaska najboljih rješenja imajući u vidu postojeće prostorne i ljudske resurse. Definisani su kratkoročni, srednjoročni i dugoročni ciljevi. Precizirane su aktivnosti koje je neophodno poduzeti kako bi se isti realizovali. Kreirana je anketa koja je provedena u 10 centara za socijalni rad na području Zeničko-dobojskog kantona i centru za socijalni rad Bugojno. Cilj ankete bio je utvrditi poteškoće sa kojima se suočavaju centri za socijalni rad po pitanju brige o djeci bez roditeljskog staranja, te dobiti mišljenje relevantnih osoba iz centara za socijalni rad o najadekvatnijim rješenjima u kojima JU „Dom-porodica“ Zenica može biti ključni faktor.

6.3. Razvoj novih servisa u JU „Dom-porodica“ Zenica

Rezultati provedenog istraživanja, stručnih konsultacija, primjera pozitivne prakse u regionu i dostignutog nivoa transformacije ustanove, upućuju na opravdanu i društveno korisnu potrebu razvoja sljedećih servisa:

- a) **Porodično savjetovalište**—servis koji bi bio namjenjen porodicama u kojima postoji rizik od napuštanja djece, porodice u koje su se djeca reintegrisala, kao i porodice djece smještene u Ustanovu. Cilj servisa „Porodičnog savjetovališta“ je pružanje psihosocijalnih usluga uz stručan pristup i primjenu savremenih metoda u radu sa porodicama u riziku od razdvajanja djece iz porodica, a prvenstveno pravovremeno i preventivno djelovanje. Servis „Porodičnog savjetovališta“ baziran je na konceptu Sistemske porodične terapije, a sve u cilju podrške porodicama u riziku i očuvanja porodice, njene strukture i funkcionalnosti. Ovaj servis bi radio na razvijanju zdravstvenih, higijenskih, kulturnih i socijalnih vještina članova porodice što bi preveniralo zanemarivanje djece obzirom da je to često razlog zbog kojeg se djeca izdvajaju iz porodice.
- b) **Dnevni boravak**—servis koji bi bio namjenjen za djecu pod rizikom od razdvajanja iz porodice u kojem bi djeca provodila slobodno vrijeme, radila zadaću, učila se održavanju lične higijene i higijene prostora i imala obezbjeđen obrok, a navečer se vraćala u svoje porodice. Zanemarivanje obaveze pohađanja škole čest je razlog smještanja djece u institucije socijalne zaštite. Cilj uspostave servisa je preveniranje smještanja djece u ustanovu i razdvajanje od porodice, te osposobljavanje djece i mladih za samostalan život.
- c) **Podrška u procesu hraniteljstva i priprema djece za odlazak na hraniteljstvo** – servis je namijenjen prvenstveno djeci o kojoj će dalju brigu voditi hranitelji. Cilj ovog servisa je pružanje psihosocijalne podrške djeci u procesu prilagođavanja na porodični smještaj – hraniteljstvo. Dijete u procesu odlaska u hraniteljsku porodicu mijenja sredinu, često i lokalnu zajednicu, obrazovnu

ustanovu koju je pohađao, te je potrebno dobiti maksimum saglasnosti djeteta u donošenju odluka za njegov daljnji život. Ovaj servis pored djece će pružati podršku i porodicama u toku adaptacionog periodu u smislu da se porodica prilagodi specifičnostima djeteta, njegovim navikama i potrebama. Potreba za uspostavljanjem ovog servisa je nastala zbog uočenih pojava ponovnog povratka djece u ustanovu, ali ovaj put iz hraniteljskih porodica, što predstavlja ogroman problem u daljem radu sa djetetom, razvoju njegovih vještina, a naročito samopouzdanja.

- d) **„Dom za mlade“**—servis je namijenjen mladima koji napuštaju sistem socijalne zaštite. Svaku mladu osobu je potrebno osposobiti za samostalan život. Pri tome se poseban fokus stavlja na upravljanje finansijama, dobrosusjedskim odnosima, ponašanju u društvu, odgovornosti na poslu i prema poslodavcu. Mladi koji napuste ustanovu i izađu iz sistema socijalne zaštite još uvijek trebaju psihosocijalnu podršku i nadzor kako bi odoljeli svim porocima s kojima se susreće savremeno društvo, te da prevladaju strahove od neizvjesnosti i nemanja krajnjeg utočišta.

6.4.Korisnici novih servisa

Uspostavom i razvojem novih servisa u JU „Dom-porodica“ Zenicastiču se realne pretpostavke za proširenje usluga koje će se pružati, a time i novih korisnika. Nove kategorije, odnosno korisnici usluga kroz funkcije novih servisa bili bi:

- a) Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama – korisnici Dnevnog boravka i njihovi roditelji;
- b) Odgojno zanemarena ili zapuštena djeca i omladina sa poremećajem u ponašanju (manji broj na smještaju, a veći broj koristit će usluge dnevnog boravka) i njihovi roditelji;
- c) Biološke, srodničke i hraniteljske porodice djece na smještaju, koje će koristiti usluge porodičnog savjetovališta;
- d) Porodice u stanju socijalne potrebe sa maloljetnom djecom na privremenom smještaju.

6.5.Prostorni, kadrovski i finansijski aspekti razvoja

Analizom stanja s obzirom na sukcesivan porast djece sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju koja su smještena i borave u JU „Dom-porodica“ Zenica utvrđeno je da je neophodno raditi na sljedećim segmentima:

- a) Prilagođavanju prostornih kapaciteta ovoj populaciji djece (pristupna rampa, fizioterapeutski kabinet, senzorna soba, nabavka didaktičkog materijala i opreme za razvoj motorike kod djece, lift),
- b) Edukaciji zaposlenika koja podrazumijeva planske aktivnosti usmjerene na maksimalno iskorištavanje postojećih ljudskih resursa u cilju utemeljenja nove organizacije ustanove,
- c) Transformacija i funkcionalno djelovanje ustanove podrazumijeva i rješavanje odnosno utvrđivanje novog modela održivog finansiranja, ovo tim prije što se planom transformacije predviđaju i nove

usluge, koje imaju svoje opravdanje uvažavajući dosadašnje trendove i razloge zbog kojih se djeca smještaju u ustanovu.

Zaključak:

Shodno zakonskim i drugim aktima neophodno je pristupiti adekvatnoj transformaciji JU „Dom-porodica“ Zenica. Proces transformacije treba da se bazira na principu najboljeg interesa djeteta, da prati potrebe lokalnih zajednica kroz razvojnovih modela i uspostavom novih servisa. Prilikom transformacije Ustanove potrebno je voditi računa o postojećim prostornim i ljudskim potencijalima. Adekvatnim razvojem novih modela i servisa uspostavljaju se nove kategorije korisnika u funkcije prevencije razdvajanja djece iz porodica u riziku. Pošpješit će se reintegracija djece u biološke ili hraniteljske porodice.

Ukupan proces transformacije Ustanove doprinijet će razvoju različitih alternativnih oblika brige o djeci i u konačnici do smanjenja broja djece na smještaju u Ustanovi.

Aneks 1.

OPERATIVNI PLAN SA STRATEŠKIM CILJEVIMA

I. STRATEŠKI CILJ						
STRATEŠKI CILJ	AKTIVNOST	ULAZNI POKAZATELJI	IZLAZNI POKAZATELJI	NOSILAC	ROK IZVRŠENJA	KVANTIFIKACIJSKI POKAZATELJI
1. Osigurati neophodne uslove za implementaciju Akcionog plana transformacije JU "Dom-porodica" Zenica za period 2020-2024. godine.	1. 1. Organiziranje javnih rasprava i stručnih skupova na temu novog koncepta socijalnih usluga u okviru JU "Dom-porodica" Zenica, predviđenih Akcionim planom transformacije JU "Dom-porodica" Zenica za period 2020-2024	Izrada planova javnih rasprava i stručnih skupova i promoviranja novog koncepta socijalnih usluga JU „Dom-porodica“ Zenica	Plan održavanja stručnih skupova, izrađene i distribuirane brošure po općinama, centrima za socijalni rad (CSR), ustanovama koje pružaju socijalne usluge, centrima za mentalno zdravlje (CMZ), održane prezentacije i konsultativni sastanci	JU "Dom-porodica" Zenica u suradnji s federalnim i kantonalnim ministarstvima, CSR, CMZ, ustanovama, organizacijama civilnog društva, NVO, gradom Zenica, te drugim općinama	2020. godina	-Broj održanih stručnih skupova -Broj direktnih i indirektnih učesnika na stručnim sastancima, broj štampanih i distribuiranih brošura
	1. 2. Izrada i donošenje normativno-pravnih akata	Izveštaj Radne grupe Akcion plan Odluka Upravnog odbora JU "Dom-porodica" Zenica o usvajanju Akcionog transformacije Izmjene i dopune osnivačkih akata i drugih akata Ustanove	Zaključak Gradskog vijeća grada Zenica o usvajanju Akcionog plana transformacije Zaključak Vlade Zeničko-dobojskog kantona o prihvatanju Akcionog plana transformacije Inicijativa o preregistraciji djelatnosti Ustanove Odluke o izmjenama i dopunama pravilnika Ustanove	JU "Dom-porodica" Zenica Radna grupa Nadležna služba za socijalnu zaštitu Grada Zenica i Ministarstvo za rad socijalnu politiku i izbjeglice Ze-Do kantona	2020-2021 godina	Usvojeni Zaključci i Odluke Usvojeni pravilnici Izmjena rješenja o djelatnosti ustanove

II. STRATEŠKI CILJ							
NAZIV PROGRAMA	AKTIVNOST	ULAZNI POKAZATELJI	IZLAZNI POKAZATELJI	NOSILAC	ROK IZVRŠENJA	KVANTIFIKACIJSKI POKAZATELJI	
2. Zadržati postojeće usluge i servise za brigu o djeci i mladima bez adekvatne roditeljske brige	2.2. Prilagođavanje prostornih resursa djece sa poteškoćama u razvoju	-Izrada plana za prilagođavanje prostornih resursa djece sa poteškoćama u razvoju	Sanitarne prostorije prilagođene dječim poteškoćama u razvoju Izgradnja pristupne rampe i lifta	JU „Dom-porodica“ Zenica Nadležna služba za socijalnu zaštitu Grada Zenica, NVO	2020-2024 godina.	-Broj prilagođenih prostorija djece sa poteškoćama u razvoju, izgrađena i stavljena u funkciju pristupna rampa i lift	
	2.3. Osposobljavanje i educiranje radnika u radu sa djecom sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju	- plan dodatne edukacije medicinskog osoblja i odgajatelja za rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju -plan razvoja ljudskih potencijala	- odgajatelji i medicinske sestre dodatno edukovani za rad sa djecom sa poteškoćama	JU „Dom-porodica“, NVO	Kontinuirano	- broj dodatno edukovanih medicinskih sestara i odgajatelja - broj edukacija održanih za odgajatelje i medicinske sestre	

III. STRATEŠKI CILJ						
NAZIV PROGRAMA	AKTIVNOST	ULAZNI POKAZATELJI	IZLAZNI POKAZATELJI	NOSITELJ	ROK IZVRŠENJA	KVANTIFIKACIJSKI POKAZATELJI
2.3. Razviti nove servise s posebnim osvrtnom na prevenciju razdvajanja djece iz bioloških porodica	3.1. Porodično savjetovanje	Uspostava porodičnog savjetovašta za porodice pod rizikom od napuštanja djece, porodice u koje su se djeca reintegrirala, kao i porodice djece smještene u Ustanovu. Saradnja sa CSR i ustanovama socijalne zaštite, posredovanje u procesu reintegracije djece iz ustanove u hraniteljsku porodicu za potrebu monitoringa djece koja se reintegriraju u biološku porodicu	Djeca uspješno reintegrirana u biološke porodice, Porodice stekle zdravstvene, higijenske, kulturne i socijalne vještine, Djeca nisu zanemarena i redovno pohađaju školu	Stručni tim JU „Dom-porodica“ (pedagog, psiholog, socijalni radnik), CSR	2022-2024	-Broj odlazaka u posjetu roditeljima, srodnicima i hraniteljima -Broj posjeta roditelja, srodnika i hranitelja djece -Povećan broj djece reintegrirane u biološku porodicu - Broj edukacija roditelja o modelu pozitivnog odgoja -Broj učesnika u edukativnim radionicama
	3.2. Servis za dnevni boravak djece	-Prevencija razdvajanje djece iz bioloških porodica Intenzivan pedagoški uticaj na korisnike Dnevnog centra -učenje socijalnih vještina - usvajanje higijenskih navika i vještina	- djeca stiču higijenske i radne navike, te pokazuju bolji uspjeh u školi i redovnost pohađanja nastave -djeca ostaju u svojim porodicama i nisu zanemarena	Stručni tim i odgajatelji JU „Dom-porodica	2022-2024	-Smanjen broj djece koja dolaze na smještaj u JU „Dom-porodica“ Zenica -Broj djece korisnika Dnevnog centra -Školski uspjeh korisnika -Smanjen broj izostanaka u školi
	3.3. Podrška u procesu hraniteljstva i priprema djece za odlazak na hraniteljstvo	-Pružanje psihosocijalne podrške hraniteljskim porodicama u pogledu prilagođavanja na novog člana porodice sa naglaskom na njegove	Djeca se dobro prilagođavaju uslovima života u novoj porodici, Djeca su dobro prihvatila hranitelje i	Stručni tim i odgajatelji JU „Dom-porodica“, općinski centri za socijalni rad i socijalne službe	2022-2024	Broj uspješno prilagođene djece u hraniteljstvu Manji broj djece vraćenih iz hraniteljskih porodica ponovo u instituciju Broj edukacija za hraniteljske porodice

	individualne sklonosti, potrebe i navike -Priprema djece za odlazak u hraniteljsku porodicu u smislu prilagođavanja na novu životnu sredinu i školu	uspostavila stabilnu emotivnu vezu		Broj hraniteljskih porodica koje su prošle edukaciju
3.4. Servis Dom za mlade	-Pružanje socijalne podrške mladima u procesu osamostaljivanja	-Učenje životnih vještina (raspolaganje budžetom, briga o zdravlju...) -Podrška u pronalaženju zaposlenja (pisanje CV-a, aplikacije za posao) -Savjetodavni rad sa mladima	Stručni tim i odgajatelji JU „Dom-porodica“, općinski centri za socijalni rad i nadležne socijalne socijalne zaštite	2022-2024
				-Broj mladih koji izlaze iz sistema socijalne brige -Broj radionica održanih na temu učenja životnih vještina -Broj radionica održanih na temu zaposlenja -Broj mladih u procesu savjetovanja -broj osamostaljenih mladih u lokalnim zajednicama

IV. STRATEŠKI CILJ							
NAZIV PROGRAMA	AKTIVNOST	ULAZNI POKAZATELJI	IZLAZNI POKAZATELJI	NOSITELJ	ROK IZVRŠENJA	KVANTIFIKACIJSKI POKAZATELJI	
4. Izraditi plan reorganizacije prostornih kapaciteta – razvoj djelatnosti iz oblasti socijalnog poduzetništva	4.1. Davanje pod zakup i na korištenje neiskorištenih prostornih kapaciteta	Broj slobodnih prostorija	Ugovor o zakupu i sporazumi o saradnji	Direktor	Kontinuirano	Broj zaključenih ugovora i sporazuma	
	4.2. Pružanje usluga spravljanja i distribuiranja hrane	Opremljena kuhinja i pekara	Ugovori o pružanju usluga i faktura	Direktor	Kontinuirano	Broj zaključenih ugovora i broj pruženih usluga	
	4.3. Stvaranje preduslova za razvoj djelatnosti koje bi bile tržišno prihvatljive i prilagođene za zapošljavanje korisnika usluga napuštajući ustanove	Mladi zbog teške ekonomsko-socijalne situacije i velike nezaposlenosti teško dolaze do zaposlenja, te jedna od mjera bi bila zapošljavanje unutar Ustanove na jednostavnim poslovima prilagođenim osobama sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom. Preduslov za ovu aktivnost je donošenje Zakona o socijalnom poduzetništvu na nivou FBiH.	Mladi sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom se zapošljavaju u Ustanovi i time doprinose lokalnoj zajednici i društvu u cjelini.	Ministarstvo za rad i socijalnu politiku FBiH	2024	Stvoreni preduslovi za razvoj djelatnosti iz oblasti socijalno poduzetništva.	

Rješenjem br 02-49-6170/17 od 18. 05. 2017. godine Gradonačelnik Zenice imenovao je članove Radne grupe za učešće u projektu „Transformacija institucija za zbrinjavanje djece i prevenciju razdvajanja porodica“:

1. Sumea Mujkanović, predstavnik Gradske uprave

2. Edin Arnaut, predstavnik Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

3. Mirnes Telalović, predstavnik Udruženja socijalnih radnika

4. Amela Harmandić – Tabak, predstavnik JU „Dom-porodica“ Zenica

5. Draženka Subašić, direktorica JU „Dom-porodica“ Zenica

